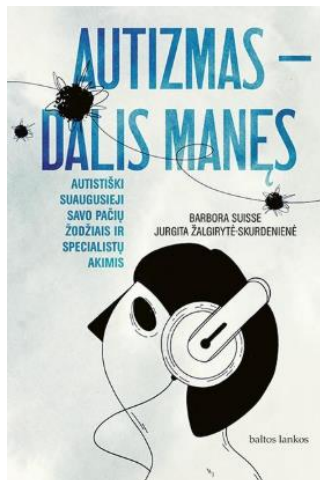

DALYKINĖ LITERATŪRA. KNYGOS APIE AUTIZMĄ

Jurgita Žalgirytė-Skurdienė, Barbora Suisse. *Autizmas – dalis manęs. Autistiški suaugusieji savo pačių žodžiais ir specialistų akimis*

Knygos „Autizmas – dalis manęs. Autistiški suaugusieji savo pačių žodžiais ir specialistų akimis“ aprašymas

„...aš neturiu sutrikimų – turiu iššūkių. Mano keistumas neišnyks, jei validuosiu save įsirašydama diagnozę, autizmas – tai aš, tai mano asmenybės dalis, tai nėra kažkas, ką dabar įsidėju į kišenę, o paskui galėsiu išmesti.“

Šioje knygoje „Autizmas – dalis manęs. Autistiški suaugusieji savo pačių žodžiais ir specialistų akimis“ turbūt pirmą kartą Lietuvoje pristatomos suaugusių autistiškų žmonių istorijos, leidžiančios geriau suprasti žmogaus, gyvenančio su autizmo spektro sutrikimu, kasdienybę – kylančius iššūkius ir būdus juos įveikti. Trumpus gyvenimo pasakojimus, iliustruotus Tatjanos Pleskevičienės, taip pat priklausančios autistiškų suaugusiųjų bendruomenei, antroje knygos dalyje pratęsia interviu su vaikų ir paauglių psichiatru prof. Dainiumi Pūru, žmonių su negalia teisių ekspertu prof. Jonu Ruškumi, medicinos antropologe dr. Daiva Bartušiene ir Lietuvos psichiatrų asociacijos prezidentė dr. Ramune Mazaliauskiene.

Knyga „Autizmas – dalis manęs. Autistiški suaugusieji savo pačių žodžiais ir specialistų akimis“ kviečia pažinti unikalų autistiškų žmonių pasaulį ir siekia išsklaidyti tėvų, auginančių autizmo spektro sutrikimą turinčius vaikus, nežinią: kokia ateitis laukia mano vaiko, ar jis arba ji turės draugų, sukurs šeimą, galės dirbti? Ar suaugusiam autistiškam žmogui reikia pagalbos – ir jei taip, tai kokios? Knygos autorės Barbora Suisse ir Jurgita Žalgirytė-Skurdienė įsitikinusios, jog „atsakymai išlaisvina: jie suteikia iššūkiams vardą, <...> padeda surasti panašius ir panašias į save“.

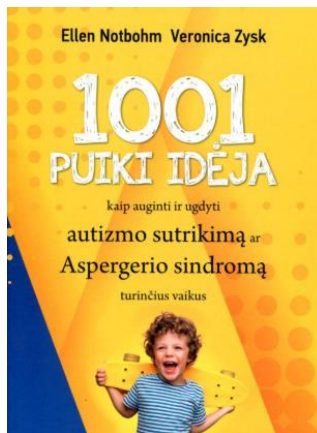
Devon Price. *Autizmas be kaukių. Atskleiskime naujus neuroįvairovės veidus*

Knygos „Autizmas be kaukių. Atskleiskime naujus neuroįvairovės veidus“ autorius psichologas Devonas Price'as aiškina, kad maskavimas yra bet koks bandymas „paslėpti savo negalią“ ir autizmo spektro sutrikimui priskiriamus bruožus, siekiant prisitaikyti prie visuomenės normų. Toks elgesys kenkia psichikos sveikatai ir neleidžia tobulinti savo asmenybės.

Norėdamas papasakoti apie neuroįvairovę iš pirmų lūpų, knygoje „Autizmas be kaukių“ autorius dalijasi savo asmenine patirtimi, pateikia socialinių mokslų tyrimų ir autistiškų žmonių, nepaisančių populiarių stereotipų, istorijų. Doktorui Price'ui ir daugeliui kitų žmonių autizmas yra unikalumo ir grožio šaltinis, deja, gyvenimas neurotipiniame pasaulyje reiškia, kad autizmas taip pat gali būti susvetimėjimo ir atstūmimo priežastis.

Knygos „Autizmas be kaukių. Atskleiskime naujus neuroįvairovės veidus“ autorius padeda sužinoti, kokiais skirtingais būdais gali pasireikšti užmaskuotas Autizmas, ir paaiškina, kodėl daugelis iš mūsų iki tam tikro amžiaus nė nenutuokiame, kad turime šį sutrikimą. Knygoje patariama, kaip autistiškam asmeniui liautis slėpti savo neuroįvairovę, ir parodoma, koks būtų pasaulis, jei ji būtų priimta.

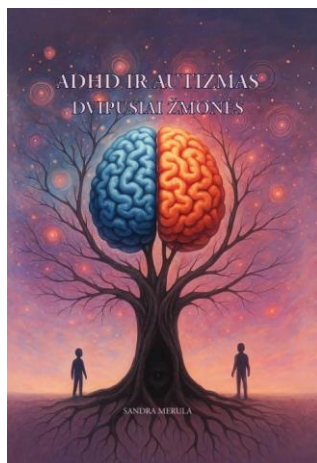
Ellen Notbohm, Veronica Zysk. *1001 puiki idėja kaip auginti ir ugdyti autizmo sutrikimą ar Aspergerio sindromą turinčius vaikus*

Šią knygą „1001 puiki idėja kaip auginti ir ugdyti autizmo sutrikimą ar Aspergerio sindromą turinčius vaikus“ neginčytinos autizmo spektro sutrikimo ekspertės amerikietės **Ellen Notbohm** ir **Veronica Zysk** skiria tėvams, mokytojams ir terapeutams. Autorės ne tik aprašo gausybę aiškių, paprastų ir praktiškų idėjų kurios padės geriau suprasti vaikų bei jaunuolių sutrikimus, bet ir skatina nedelsiant imtis konkrečių jų gyvenimą lengvinančių veiksmų.

Knyga „1001 puiki idėja kaip auginti ir ugdyti autizmo sutrikimą ar Aspergerio sindromą turinčius vaikus“ taps kasdieniniu darbiniu tėvų ir specialistų pagalbininku nes:

- Vietoje painių teorinių svarstymų apie sutrikimus siūlomas labai konkretus žinojimas.
- Aprašoma gausybė praktiškų ir kokybiškų pagalbos vaikams idėjų, knyga aprėpia visus ASS aspektus.
- Surasti dominančias idėjas labai paprasta, nereikia laikytis griežtos skaitymo tvarkos.
- Idėjas galima pradėti įgyvendinti nuo tos akimirkos, kai knygą paimate į rankas.

Sandra Merula. *ADHD ir autizmas. Dvipusiai žmonės*

Jei kada nors pagalvojai: „*Kodėl mano smegenys veikia taip, lyg jose vienu metu veiktų dvi visiškai skirtingos operacinės sistemos?*“ – sveikinu, gali būti, kad esi Dvipusis Žmogus. Ką tai reiškia?

ADHD trokšta spontaniškumo, nuotykių ir judėsiuko.

Autizmas klesti rutinoje, komforte ir tvarkoje.

ADHD šaukia: „Darykime ką nors naujo!“

Autizmas rėkia: „TIK JEI VISKAS BUS LYGIAI TAIP PAT KAIP PRAEITĄ KARTĄ!“

Ir unikalu, ir vargina, ir viskas vienu metu – magiškas chaosas.

Jei visą gyvenimą bandei suprasti, kodėl gali būti tiek impulsyvus, tiek nelankstus, hiperaktyvus, bet nuolat išsekęs, emocionalus degtukas, bet kartu socialiai atsiribojęs, genijus tam tikrose srityse, bet negalintis prisiminti, kokia šiandien diena – ši knyga skirta tau.

Su meile S.

Ellen Notbohm. *Kiekvienas autistiškas vaikas norėtų, kad jūs žinotumėte dešimt dalykų*

Mūsų uždavinys – pripažinti ir įvertinti kitokį jo mąstymo ir pasaulio pažinimo būdą. Todėl turime „įgarsinti“ jo mintis ir jausmus, net jeigu jis pats nekalba žodžiais. Jei to nepadarysime, mūsų vaiko autizmas reikšis praleistomis galimybėmis, neatrastomis dovanomis. Todėl privalome veikti.

Didžiulė asmeninė patirtis padėjo E. Notbohm parašyti patikimą knygą visiems, kam tenka susidurti su autizmo spektro sutrikimų varginamais vaikais. Čia prabylama paties vaiko balsu ir išsamiai aptariamos bei gyvenimiškais pavyzdžiais paremiamos bet kuriai autistišką vaiką auginančiai šeimai aktualios temos. Kaip bendrauti ir kaip ugdyti bendravimo įgūdžius? Kaip lavinti konkrečiai ir vaizdais mąstančio, bet sunkiai ir pažodžiui kalbą suvokiančio vaiko kalbėjimą? Kaip išsiaiškinti priežastis, lemiančias nemalonius jo protrūkius, kuriuos jam sukelia išorinių aplinkybių perkraunami jautimai? Ir koks

svarbus yra suaugusiųjų vaidmuo, lydint tokį vaiką į prasmingą, savarankišką ir produktyvų gyvenimą. Naujame skyriuje pateikiama dar dešimt susimąstyti skatinančių „dalykų“, kuriuos galima aptarti su jau pilnametystės sulaukusiais jaunuoliais, ir pridėdama daugiau kaip septyniasdešimt klausimų, kuriuos galima apsvarstyti patiems ar aptarti su grupe.

Sonya Doherty. *Autizmas – išgijimas. Vadovas tėvams*

Dr. Sonyos Doherty autorinė knyga „**Autizmas - išgijimas: vadovas tėvams**“ - tai išsamus kelrodis šeimoms, ieškančioms būdų, kaip pagerinti savo vaikų, turinčių autizmo spektro sutrikimų, gyvenimo kokybę. Autorė dr. Sonya Doherty, remdamasi ilgamete patirtimi gydant tūkstančius vaikų, pristato biomedicininį požiūrį į autizmą ir jo gydymą. Tai praktiški žingsnis po žingsnio aprašyti patarimai, kaip pašalinti fiziologinius ir biocheminius trūkumus, trukdančius smegenų vystymuisi ir bendrai vaiko raidai. Šiame vadove nagrinėjama daugybė temų, įskaitant mitybos koregavimą, žarnyno sveikatą, metilino procesus ir mitochondrijų veiklos gerinimą. Knyga „Autizmas - išgijimas: vadovas tėvams“ suteikia šeimoms konkrečių įrankių ir strategijų, padedančių jų vaikams įveikti įvairius sveikatos iššūkius bei stiprinti jų gebėjimus.

Barry M. Prizant, Tom Fields-Meyer. *Unikalūs žmonės. Kitoks požiūris į autizmą*

Autizmas nėra liga, tai kitokio žmogaus ypatybė – tokią filosofiją psichiatras **Barry'is M. Prizant'as**, padedamas žurnalisto **Tom'o Fields'o-Meyer'io**, pristato knygoje „**Unikalūs žmonės: kitoks požiūris į autizmą**“. Autizmo sutrikimą turintys vaikai ir suaugusieji, kaip ir visi žmonės, pereina kelis raidos etapus, tik savaip, kiek kitaip nei dauguma. Norint jiems padėti, nereikia jų „taisyti“, o paprasčiausiai bandyti juos suprasti ir tik tada keisti save – savo įsitikinimus ir požiūrį.

„Unikalūs žmonės“ – tai gydytojo Barry'io M. Prizant'o gyvenimo darbas. Per 4 dešimtmečius jis padėjo tūkstančiams šeimų, kurioms teko susidurti su autizmu, ir kartu reikšmingai prisidėjo prie autizmą nagrinėjančių mokslinių tyrimų veiksmingumo. B. M. Prizant'o knygoje, kupinoje įdomių pavyzdžių iš jo kasdienio darbo, siekiama parodyti, kaip mylėti, suprasti ir palaikyti autizmo spektro sutrikimų turinčius žmones, kurie gyvena su mumis ar greta mūsų.

Kate Wilde. *Autistiško vaiko kasdiena*

Kate Wilde knyga "**Autistiško vaiko kasdiena**" skirta autistiškų vaikų tėvams.

Didžiulę darbo su autistiškais vaikais patirtį turinti autorė siūlo labai praktiškus patarimus, kurie iš esmės palengvina šeimos gyvenimą. Kasdieniai vaiko mitybos, tualetų įgūdžių, drausminimo iššūkiai sprendžiami paprastai, nuosekliai ir greitai. Pritaikius knygoje "Autistiško vaiko kasdiena" siūlomus patarimus autistiško vaiko šeima tampa laimingesnė, o namai ramesni.

Kristine Barnett. *Mano mažasis genijus*

Knyga „Mano mažasis genijus. Motinos pasakojimas apie nepaprastai gabaus, autistiškų savybių turinčio vaiko ugdymą“ - tai autistišką vaiką auginančios mamos pasakojimas apie ilgą, pasiryžimo ir ištvermės reikalaujantį kelią, kurį teko nueiti, kad jos sūnus Džeikas paneigtų liūdnas gydytojų prognozes ir pranoktų didžiausius aplinkinių lūkesčius. Tai šviesos ir vilties kupina istorija apie neįtikėtinai protingą berniuką ir jo nepaprastai drąsią mamą, kuri atskleidžia, kaip svarbu tikėti savo vaiku ir išmokti išvelgti jo viduje slypintį talentą.

Sudėtinga pasitikėti vaiku, kad jis turėtų galimybę rasti savo kelią, ypač kai ugdymo profesionalai kiekvieną dieną kalba, jog vaikai turi tilpti į griežtas lentynėles. Norime vaikams suteikti geriausias galimybes, kokias tik galime, todėl dažnai darome meškos paslaugą, kai stengiamės juos stumti „teisinga“ kryptimi. Savo vaiko potraukių skatinimas, o ne jų nukreipimas kita linkme, ypač kai tie gebėjimai neatitinka būsimos sėkmės kriterijų, gali atrodyti it šuolis nuo uolos. Bent jau man tikrai taip atrodė. Tačiau tas rizikingas, kupinas tikėjimo žingsnis yra būtinas, jei jūsų vaikai ketina skraidyti.

Jei vaikas, kuris niekada neturėjo kalbėti ar skaityti, gali pakilti į tokias neįtikėtinai aukštumas, įsivaizduokite, ką gali pasiekti vaikai, kuriems nereikia įveikti tokių kliūčių. Ir kiek aukštai jie gali kilti, jei juos paskatintume išskleisti savo sparnus, – toliau už bet kokio horizonto, toliau nei siekia didžiausi mūsų lūkesčiai. Dalindamasi šiuo pasakojimu, viliuosi, jog taip ir bus.

Plačiau: <https://www.patogupirkti.lt/dalykine-literatura/sveikata/knygos-apie-autizma>